

ANČNIKOVO GRADIŠČE V JURISNI VASI (0 h 20 min)

Na Ančnikovem gradišču najdemo ostanke poznoantične in zgodnesrednjeveške utrdbe, ki leži nad sotesko potoka Bistrica na nadmorski višini 750 m. Gradišče je proti severovzhodu in vzhodu obdano s strmimi skalami, na ostalem območju pa so zgradili obzidje. Tu so izkopali kovaške izdelke, bojno orožje, orodje, novce, keramiko... najzanimivejša pa sta bronasta kipca Merkurja in Apolona, ki pričata o materialnem in duhovnem stanju prebivalcev te naselbine.

CERKEV SV. URHA NA URHU (1 h 30 min)

Cerkev Sv. Urha se prvič omenja l. 1498 in verjetno ni dosti starejša od te prve omembe. Po stilskih znakih sodeč bi naj bil v tem času (med letoma 1470 in 1480) nastal tudi leseni kip sv. Ulriha, neznanega štajerskega rezbarja. Zaradi baročne obnove in prezidave cerkve leta 1679, so kip prenesli v Tinjsko župnijsko cerkev, kjer se nahaja še danes. V spomin na vestfalski mir, ki je končal tridesetletno vojno (ta je opravila z luteranstvom), je bila leta 1648 pri Urhovi cerkvi zasajena lipa, vendar so jo po II. svetovni vojni požagali.

Cerkev stoji sredi gozdov, je enoladijska z zvonikom nad vhodno fasado. Prezbitarij je enako visok in širok kot ladja, ob straneh sta kapeli. Streha je škrljasta. Notranjost je tlakovana s ploščami pohorskega marmorja in obokana. Oprema je baročna. Cerkev je tipična pohorska sakralna arhitektura.

Ulrich Augsburški, po katerem je naselje dobilo ime in je hkrati patron cerkve, se je rodil leta 890 v Augsburgu v Nemčiji. Je zavetnik vinogradnikov, ribičev in tkalcev, proti mišji in podganji nadlogi, hudim boleznim, vročici in je zavetnik umirajočih. Sv. Ulricha imenujejo tudi kot največjega nemškega škofa. Znameniti leseni gotski kip svetega Ulriha je restavriran in je zaradi še vedno slabega stanja urhovske cerkve začasno v župnijski cerkvi na Tinju.

»SKRBIJEKOVA« KAPELA PRI URHU (1 h 30 min)

V neposredni bližini cerkve sv. Urha stoji večja kapela zaprtega baročnega tipa. Zgradili so jo verjetno obenem z barokizacijo Urhove cerkve. Nekateri poznavalci trdijo celo to, da je bila zgrajena še pred pozidavo urhovske cerkve. Kapela je bila v letu 2007 s strani Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica obnovljena.

Poleg tega vira nastanka kroži legenda o drugačnem nastanku te kapele. Srednjeveški bajeslovni grof Jurič von Vustric iz Jurišne vasi naj bi bil zelo bolan. Ker je na Urhu pri današnji kapeli pil vodo in ozdravel, je dal nad njo postaviti kapelo. Novica se je hitro razvedela in kaj kmalu so začele h kapeli prihajati trume romarjev. Prav zaradi teh romarjev so nedaleč stran postavili cerkev Sv. Urha. Znano je, da je voda izpod kapele veljala za zdravilno, še posebej za boleznijo oči.

CERKEV SV. PETRA IN PAVLA NA VELIKEM TINJU (0 h 20 min)

Kraj in cerkev Sv. Petra in Pavla se prvič omenjata leta 1251, ko je cerkev postala sedež duhovnije in je skupaj s Sv. Venčeslom na Zgornji Ložnici prešla v sestav Konjiške pražupnije. Tinjska cerkev je romanska, konec 15. stol. je bila gotizirana, 1692 barokizirana in leta 1888 obnovljena in povečana v velikost in obliko današnje. Trije oltarji v cerkvi so iz Holzingerjeve delavnice iz let 1760 do 1770. Zanimiva je zgodba (ustno izročilo), ki govori o tem, kako je nastalo ime Jurišna in Turiška vas, navezuje se pa na širši tinjski okoliš. Na Ančnikovem gradišču je nekoč stal grad, v katerem je prebival grof Jurič von Vustric, ki je bil slovanskega izvora. Na Kotnikovem gradišču je živel naduti germanski vitez Oto von Turigen. Nekoč sta se tako močno sprla, da sta drug drugemu uničila grad. Grof Jurič bi naj bil dal pozidati stranski oltar božjega groba v tinjski cerkvi, kjer je zdaj pod njegovimi temelji pokopan v stekleni rakvi. Sezidal pa bi naj tudi Skrbinjekovo kapelo pod Urhu.

Cerkev je enoladijska s poligonalno zaključenim prezbitarijem, pravokotno ladjo in čokatim zvonikom ob južni fasadi ladje in prezbitarija. Vhod v cerkev je z zahodne strani. Portal je pravokoten in kamnit, levo in desno sta polkrožni niši. Na južni steni ladje je pod streho ohranjena gotška freska sv. Krištofa.

Oprema je baročna. Ohranjenih je več izkopanin iz rimskega časa, ko je preko Tinja peljala rimska cesta. Te izkopanine so vzdane v cerkveni in pokopališki zid:

- nagrobnik Kalandine,
- marmorni kamen oz. plošča z reliefom t. i. noriške deklice (podoben je nagrobniku v Šempetru pri Celju, kjer je upodobljena gospodaričina služabnica),
- 2 rimska kamna (del nagrobnika, kamen - pepelnica).

Izkopavanja, ki so se vršila ob obnovi drenaž v letu 2007, so pokazala vrsto novih odkritij v zvezi s fazami izgradnje in starosti sakralnega objekta.

JAKČEV MLIN OB POTOKU LOŽNICA (1 h 00 min)

Rihtarjev, po domače Jakčev mlin, se nahaja v naselju Rep na Pohorju ob potoku Ložnica in predstavlja enega zadnjih delujočih vodnih mlinov v občini Slovenska Bistrica. V letih 2005 in 2006 je bil v celoti prenovljen in odprt za obiskovalce. Ob zunanosti in notranosti mlina si je možno ogledati tudi delovanje vodnega kolesa in celotno mehaniko delovanja mlina. Tehniški spomenik predstavlja vpogled v nekdanjo kmečko gospodarsko dejavnost in se kot tak uvršča med izjemne etnološke in tehniške primere kulturne dediščine slovenjebistriškega območja.

ROPRETOVA KOVAČIJA S SUŠILNICO LANU (0 h 40 min)

Prva omemba kovačnice s sušilnico lanu na Malem Tinju sega v drugo polovico 19. stoletja. Po podatkih iz zemljiške knjige je bila zgrajena leta 1865. Prvotno je na mestu današnje kovačnice s sušilnico stala samo lesena kovačnica krita z deskami, šele kasneje so ji dogradili sušilnico lanu in okoli leta 1918 leseno streho zamenjali z opeko. Delovanje kovačnice je bilo za kraj in okolico izjemnega pomena, saj je bila potreba po kovaških izdelkih in storitvah velika. V svojih letih delovanja je zamenjala kar nekaj lastnikov. Po pripovedovanju domačinov je bilo najbolj kvalitetno in cenjeno delo kovača Martina Hribernika.

Oba prostora sta danes obnovljena in odprta za javnost. Na ogled so postavljena različna kovaška orodja in naprave, ki so jih takratni kovači uporabljali pri svojem delu. Ob ogledu notranosti sušilnice lanu pa je možna tudi predstavitev postopka pridelave in trenja lanu.

POT SKOZI BISTRISKI VINTGAR (3 h 00 min)

Bistriški vintgar je slikovita dolina potoka Bistrica, polna naravnih posebnosti in ostankov človekovega bivanja in dela. Parkirate lahko pri tovarni Impol, restavraciji Potočnica (Zg. Bistrica) ali pri Gašperjevem hramu (Zg. Bistrica). Če ste z avtobusom, parkirajte pri Impolu.

Od Impola se peljete ali sprehodite skozi naselje Zg. Bistrica. Pot do vodarne je dolga okoli 2,5 km. Ko pridete do vodarne greste peš ob potoku Bistrica. Po polurni hoji lahko imate postanek ob Rimskem kamnolomu, kjer so lomili marmor za rimske nekropole na Štajerskem.

Od kamnoloma se lahko odpravite proti slapu Šum, ki je dolg nekaj čez 13 m. Više pridemo še do dveh manjših slapov. Eden izmed njiju, visok 6 m, se zaradi značilne oblike imenuje Žleb.

Nekoliko naprej od slapa, zavijemo na levo, kjer je Ančnikovo gradišče. Tam so izkopali kovaške izdelke iz 4. stoletja.

Malo naprej od odcepa za Ančnikovo gradišče se lahko povzpnete na desno proti Ošlju. Tam boste videli Lorbekovo domačijo, eno redkih, ki je ohranila prvotno podobo.

Ob poti boste videli številne ostanke mlinov in žag, ki jih je nekoč poganjala Bistrica. Edini ohranjen mlin je Štampoharjev mlin. Kmalu pridemo do ostankov Maroltove jelke, ki je imela obseg 605 cm. Preden ji je strela odlomila vrh, je merila v višino 43 m.

V Močniku se pot po vintgarju konča. Pot nadaljujete proti Velikemu Tinju v Turiško vas.